

sb. z. a n. nic nestoří v cestě notáři, aby podával žaloby na uznání zániku služebnosti promlčením.

Nové ustanovení přináší § 170. osnovy ve svém odstavci druhém. Když byl v odstavci prvním recipoval dosavadní ustanovení knihovního zákona, že všechny knihovní návrhy, které vztahují se na zástavní právo nedílně vázoucích v několika vložkách jako na celek, podány býti mají u soudu hlavní vložky a podle jejího stavu posuzovány, praví v odstavci druhém, že »byl-li návrh podán u jiného soudu, postoupí jej soudu hlavní vložky a zpraví o tom navrhovatele«.

Důvodová zpráva vysvětluje sice, že se tu jedná jen o příslušnost knihovních soudů a že tím není dotčena otázka příslušnosti soudů jiných, které povolány jsou podle určitých listin povolití knihovní zápisy, jako na př. soudu pozůstalostního, exekučního atd. Avšak i po tomto vysvětlení není ustanovení odstavce druhého tohoto paragrafu následkem své stylisace, k nejextensivnějšímu výkladu svádějíci, náležitě jasným. Patrně nejedná se tu o kterýkoli jiný soud, nýbrž pouze o soud některé složky vedlejší, což ovšem bude nutno v novém zákoně vyjádřiti způsobem všelikou pochybnost vylučícím.

Na místě dosavadního nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 17. července 1888 č. 33 věst. přináší osnova zákonné ustanovení o tom, že soudy jsou povinny k tomu působiti, aby byly pozemkové knihy očištěny od starých bezdůvodně vázoucích závad a aby pokud možno nemovitosti týchž vlastníků slučovány byly v jedno knihovní těleso, nejsou-li ovšem samostatnými hospodářskými celky (§ 181. osnovy). Při tom mají soudové upozorniti strany na úlevy, jež osnova hned uvádí.

Jestliže totiž peněžitá pohledávka, v knihách před 1. lednem 1919 zapsaná, bez příslušenství nepřevyšuje 200 Kč, jsou osvobozeny od kolků a státních poplatků žádosti za knihovní výmaz nebo za řízení umořovací, listiny výmazné, legalisace na nich a vidimace opisů, právní spory za účelem výmazu takových pohledávek zahájené a příslušné přílohy, a totéž platí, jde-li o výmaz práva, zapsaného do knih před 1. lednem 1919, z něhož lze žádati, aby bylo něco jednou plněno (vydání dobytka nebo náradí, vystrojení svatby nebo pohřbu a pod.), nepřevyšuje-li jeho hodnota 200 Kč.

Neplatí to o výmazu služebností a práv na opakující se naturální plnění.

Vzhledem k stanoviskům mnou již zaujatému, že soudové nemají stranám vůbec sepisovati knihovních listin, nýbrž odkázati je na kanceláře notářské nebo advokátní, doporučuji, aby v § 182. v čl. 1. a 3. za slovem »poplatků« vloženo bylo slovo »státních« a aby vynecháno bylo v paragrafu tom vše, co předpokládá soudní sepisování řečených listin, na příklad slova: »když se taková listina sepisuje, buď na ní uveden odpůrce a udáno, oč se žádá a který soud jest příslušný pohledávku vymazati«; neboť budou-li výmazné listiny a knihovní žádosti sepisovány právními kancelářemi, jest toto ustanovení vzhledem k všeobecným předpisům o náležitostech knihovních listin a žádostí zcela zbytečným.

Tím, co jsem až dosud řekl, vyčerpал jsem své poznámky a náměty, kteréž mně zatanuly na mysl při četbě osnovy nového knihovního zákona a zajisté vyčerpал jsem též trpělivost čtenářovu.

Jsem si vědom toho, že nedoktl jsem se slovem ce-

lých partií knihovního práva, na př. oddílů o knihovních poznámkách, o knihách železničních a horních.

Avšak mnohé části této materie právní vyžadují bez odporu práce takřka drobnohledné a absorbovaly by samy o sobě celý večer přednáškový, jiné předpokládají k životaschopným námětům speciální praxi v tom kterém odvětví na př. v knihách horních nebo železničních.

Podati přehled, analýsi, kritiku a opravné návrhy o celé této rozsáhlé materii právní v stručném pojednání, sotva by se mohlo podařiti i silám nad mé zdatnějším, jsou-li podvázány denní kancelářskou agendou.

To však také ani nemohlo býti, ani není účelem těchto řádků.

Účel ten spočívá jinde: Notářská komora pražská počtla mne úkolem, krátkým článkem nebo přednáškou a na ni se vízící debatou o osnově nového knihovního zákona vzbuditi pozornost vaši, kollegové notáři, a vyzvati vás, abyste ještě před kodifikací nového knihovního zákona přispěli svými bohatými zkušenostmi praktiků, svými návrhy, svými přednáškami k takovému vybudování instituce práva knihovního v naší republice, aby, hodna své starodávné tradice, byla našim právníkům ku cti, všemu obyvatelstvu ku prospěchu.

Notář Dr. FR. KOTĚRA:

Poznámky z knihovní praxe.

Zákonem z 15. dubna 1920 č. 311 sb. z. a nař. bylo zavedeno omezení zcizení pozemků nabytých z dlouholetého pachtu.

Chci upozorniti, k jakým neblahým důsledkům vede nesprávná stylisace ustanovení tohoto zákona:

1. Protože omezení zcizení nutno knihovně poznamenat, zápisy knihovní mají se vztahovati vždy na celé knihovní těleso ve smyslu § 3. knih. zákona v návrhu nového podrženého byly veškery: nejdrobnější kousky přidělované namnoze malým domkářům zapisovány do nových vložek. Tak rozšířila se kniha pozemková i nejmenších obcí téměř o třetinu nových vložek, a soudy musily k tomu cíli objednávatí celé nové svazky knih. A bylo by i při podržení uvedeného principu možno věc provéstí prostě tím, že taková parcela se označí jako role z dlouholetého pachtu a připiše k domku, k němuž již po celá desetiletí byla hospodářsky užívána. Přípisy z pachtů jsou sice již provedeny, ale při připisování pozemků zabraných nastane též pořádek, a vzrostou tak knihy do velkých nepřehledných rozměrů.

2. Zákon tento stanovil toliko, že zcizení mezi živými vyžaduje svolení pozemkového úřadu. A důsledek: všeobecně se připouští zadlužení pacht takového majetku, a také exekuční prodej. V praxi to vede k tomu důsledku, že solidní člověk s neszazemi majetek může zciziti, propít se majetek dá velice lehko. Zákon z 11. března 1921 čís. 108 sb. z. a nař. pro pozemky zabrané sice už přesněji stanovil, že zcizení, dělení, zavazení, pacht a nájem zabraného majetku vyžaduje svolení pozemkového úřadu. Exekuční prodej ovšem jest zase volný. Proč ale ta diference, praxe nemůže pochopiti, jedná se přece v podstatě o články téže pozemkové reformy.

3. Svolení k zcizení není zapotřebí při převodech s rodičů na potomky a mezi manželi. V tom ale není

jasno, týká-li se to zcizení úplatných, či též bezplatných. Nutno se přidržeti výkladu širšího, že totiž se zákonem míní zcizení mezi živými ať už bezplatné, či úplatné.

Avšak tato stylisace ohledně rozsahu osob na svolení neodkázaných vede k tomu, že nepřipouští se volný převod majetku s rodičů na potomky a jejich manžele současně. A přece se v našich smlouvách všeobecně majetky z rodičů odstupují potomkům i jejich manželům do spoluvlastnictví. Musí tedy takovéto smlouvy, a jmenovitě smlouvy svatební, v níž se takový pozemek vyskytne, předkládati ku svolení pozem. úřadu. Tento však povoluje převod na snachu neb zetě jen, když vydají rodiče prohlášení, že vzdávají se všeho dalšího přídělu pozemkového, tedy i z pozemků zabraných. Strany, které takové prohlášení vydají, zajisté nemají ani tušení, jak dalekosáhlý krok činí. A proto praxe vyhne se věci jednoduše tím, že ve smlouvě uvede, že se pozemek takový odstupuje jediné dítku, a to hned v téže smlouvě ideální jeho polovinu odstoupí svému manželu. Tak odpadnou obtíže činěné pozemkovým úřadem, vyhoví se praktické potřebě, pro níž stylisace zákona neměla smyslu. Neopatrný poplatek z dvojího převodu jedné poloviny strany už oželí.

Z těchto poznámek plyne jasný důsledek, že stylisace uvedeného zákona jest velice neurčitá, a nutně vyžaduje doplnění.

JUDr. FRANTIŠEK MATOUŠ:

Bez názvu.

Právě rozeslaný letošní seznam kandidátů notářství české národnosti dokládá přesvědčivě, že naše obavy z důsledků hromadných přesunů do praxe notářské odjinud nebyly přehánány. Deset přestupů z oborů jiných, — mezi nimiž převládají následky důsledného jmenování zkoušených auskultantů na Slovensko a Podkarpatskou Rus, — způsobilo, že kolegové, číslem 50 zmíněného právě letošního seznamu našeho počínající, ve statusu nejenom vůbec nepostoupili, ale, nedostí na tom, vůči loňskému v něm umístění byli odsunuti o tři místa nazpět. To znamená pro ně oddálení jmenování jistě o dvě léta, tedy ztrátu, značnou pro všechny, ježto existenci jejich bezprostředně ohrožující, a zvláště citelnou pro ty z nich, kteří vojenskou službou za světové války ztratili již tři až šest let. — Tím nabývá opět akutnosti otázka započítatelnosti jiné justiční služby do praxe notářské. — Na říšském sjezdu notářů československých v Praze 1. X. 1922 (dle referátu otištěném v »Českém Právu«, čís. 6, ročník IV.) přednesl p. notář Dr. Togner přání, aby se nepřijímaly za kandidáty osoby s delší praxí advokátní a soudní, a jeho návrh, aby ve směru tom bylo dopsáno notářským komorám, byl přijat. Výsledek této akce dokumentuje výstižně letošní náš seznam. Němečtí páni notáři ve svém memorandu k vládní osnově nového notářského řádu (otištěném v č. 12, ročník III., Notztg.) precisují svoje stanovisko k § 11. téže osnovy takto: »Přípravná tříletá praxe notářská nebudíž zásadně nikdy promíjena, aby tak jenom skutečně zkušené uchazeči byli jmenováni notáři. Praxe advokátní a soudní budiž do služební doby notářské započítávána nejvýše čtyřmi lety, ovšem pod podmínkou úplné reciprocity.«

Domnívám se však, že v každém oboru jsou dvě léta úplně postačitelým tempus ad deliberandum, umož-

ňujícím nabytí veškerých potřebných zkušeností a informací o jeho povaze a vyhlídkách, směrodatných pro definitivní se rozhodnutí buď pro setrvání v něm, anebo pro přestup v povolání jiné. — Postuloval bych proto, aby dotud, pokud není vzájemnosti, započítatelnost wszeliké jiné předběžné praxe justiční do praxe notářské limitována byla jednotně, a to dvěma lety. — Při troše dobré vůle bylo by to proveditelné via facti. Kandidáti, kteří ihned po složení zkoušek universitních, bez jakékoliv jiné praxe předchozí, z pravé, čistě ideové záliby přímo notářství se věnovali, a jsou tak zárukou, že vyspějí v zastance zájmů stavovských cele a bezvýhradně věci oddané, jakých obor náš má svrchovaně zapotřebí, zaslouží si zajisté, aby chráněni byli před soutěží těch, kdož teprve, když v původně zvoleném povolání se zklamali, anebo, jak častěji se stává, nedocílují v něm tak snadného postupu, jak snad očekávali, uznají za vhodné pokusiti se o něj v oboru našem. Uvádívá se, že příliv právníků s jinou praxí předchozí nemůže býti na škodu úrovni našeho stavu, což však není s to zvrátiti fakta, že převážná většina čelných reprezentantů notářství vykazuje přípravnou praxi výhradně notářskou, dokazující, že ti, kteří mají praxi pouze notářskou, nejsou nikterak méněcenní.

Poněvadž postižení bývají zpravidla odkázáni na svépomoc, žádám kolegy, kteří s uvedeným souhlasí, aby mně dopsali. — Kolegy vojáky upozorňuji pak na výnos min. spravedlnosti z 12. XI. 1917 č. 41.094/17, dle něhož vojenská služba před započítáním praxe absolvovaná, má býti poznamenána v tabelle kandidátů. Opatřte si proto u příslušných vojenských těles (náhradní formace, oddělení kmenové knihy) potvrzení o činné službě vojenské, a žádejte pak notářskou komoru o poznamenání vojenských let v seznamu kandidátů, tak, aby jednou na ně mohl býti vzat zřetel.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Notářský spis obsahující závazek manželův platiti své manželce výživné jest neplatný a proto nemůže býti exekucním titulem pro jeho vymáhání, nebyli-li současně povolen rozvod manželství.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 1920
č. j. R 1709/20/1.)

První soudce povolil na základě notářského spisu, obsahujícího prohlášení o jeho vykonatelnosti ve smyslu § 3. notářského řádu manželce mobilární exekuci ku vydobytí splatného výživného, k jehož placení se v něm manžel zavázal.

Rekursní soud změnil usnesení toto a exekucní návrh zamítl. Nejvyšší soud potvrdil toto zamítavé usnesení z následujících důvodů:

Z celého obsahu notářského spisu zvláště však ze slov v článku I. se nalézajících »ujednali smlouvou touto, že nepovedou nadále společné domácnosti, že se zprošťují navzájem povinností manželské...« a že manžel »vzdává se práva požadovati, aby jej jeho choť následovala do jeho bydliště...« vysvitá jasně, že tu jde o rozvod manželství.

Rozvod manželství však, na němž se manželé shodli, nabývá podle § 103. a 105. o. z. skutečné platnosti teprve povoláním soudu a poznamenáním v soudních spisech. Ježto toho tu nebylo a veškerá ustanovení notářského spisu nutno pokládati za jeden celek, nenabyl, jak správně již podotkla druhá stolice, ani závazek alimentární v čl. II. ujednaný účinnosti. —

Dr. Řa.

Pohledávky splatné mimo území republiky československé, i když zajištěny byly právem zástavním na nemovitosti, ležící v jejím obvodu, příkázati jest při rozvrhu nejvyššího